

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inostranstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 3112

Učiteljstvo pred novimi nalogami

Svet se nahaja danes na važni zgodovinski prelomnici. Slovenski narod je prav tako potegnjjen v ta usodni precep kakor vesoljno človeštvo. Vse vrednote postajajo problematične, dediščina, ki jo je sedanji rod prevzel od svojih prednikov je v vsakem pogledu zelo dvomljive vrednosti. Razmere postajajo vse težje in težje. Prejšnja doba, kakorkoli razgibana in starejši učiteljski generaciji morda v slabem spominu, se kaže z razgledne ravni današnjega časa v pravicati idilični luči.

Vse breme borbe za vsakdanji kruh sta prevzela s trdno samozavestjo na svoja ramena posameznik in njegova družina. Brez posebne neposredne pomoči je stopala ta osnovna družabna celica skozi življenje: njena sreča in uspevanje sta bili v veliki meri odvisni od lastnega prizadevanja in podjetnosti. Skratka: vsa gospodarska in družabna ureditev je omogočala ljudem skromno kritje najnujnejših življenjskih potrebščin, večkrat jim nudila celo možnost razvoja in napredka na vseh življenjskih področjih.

S to gospodarsko konjunkturo sta stopila v življenje našega naroda tudi šolska obveznost in učiteljstvo kot poseben stan. V razmeroma kratki dobi je bilo ustvarjeno po Sloveniji gosto kulturno omrežje; več tisoč kulturnih delavcev je zasedlo do zadnjega večjega naselja vse slovenske pokrajine.

Razmah moderne industrije in trgovine ter zmagoslavni pohod politične demokracije sta nujno zahtevala pismenost celokupnega naroda.

V ta razvoj, v to nujnost in v to službo se je pritegnila tudi osnovna šola in njen učitelj.

Potrebe moderne demokratične države so bile odločilne za njen nastanek; iste potrebe so ji narekovale tudi njene učne cilje in s tem v zvezi njene metodne postopke. Tudi v svojem izvenšolskem delu je nastopal učitelj nujno kot otrok svoje dobe; z rodoljubno pesmijo in čitalniškim akademijami je dvigal narodno zavest in zbiral ljudstvo v narodno-obrambni in borbeni organizaciji.

Gospodarski razvoj je v svoji zadnji predvojni fazi vsilil slovenskemu ljudstvu raznovrstne zadružne oblike gospodarske pomoči (kakor kreditne, konsumne, nabavljalne in zavarovalne zadruge), pri katerih je učiteljstvo po možnosti sodelovalo, in sicer skoraj vedno na najvažnejših mestih.

Kako je to danes vse drugače, kakšne usodne spremembe so se izvršile v par povojnih desetletjih na vsem delovnem področju podeželskega učiteljsva!

Današnje gospodarstvo je v razsulu, materialna podlaga našega naroda se sumljivo mae, vse bolj se bližamo času, ko bo skoraj sleherna slovenska kmetijska in obrtniška družina pogrešala najnujnejše življenjske potrebe. Nekdanji ponosni gospodarstveniki so izgubili krmilo iz rok, ne vodijo več narodne usode, marveč iščejo z mrzličavim strahom sami vsemogočih »voditeljev«, ki naj bi jih privedli na zeleno vejo.

Zbegano ljudstvo se resignirano odpuveduje vsem demokratskim svoboščinam, pridobljenim v času gospodarskega blagostanja in to za skledo leče. Nove organizacijske potrebe vstajajo dnevno pred našimi očmi, umski in srčni kulturi se izpodredujejo življenjski živci, a naša šola vstraja še vedno s stoicno samozavestjo na programu in metodah predvojne konjunktore. Razdalja med njo in ljudskimi potrebami ter med njeno metodo in izsledki moderne pedagogike, pridobljenimi v zadnjem stoletju splošne šolske obveznosti je vsak dan večja, naša šola in njen učitelj postajata žalosten anahronizem v življenju naroda, ki v naraščajoči bedi izdaja za nju leto za letom težke milijone, pritrpane naravnost pri najpotrebnejših življenjskih nujnostih.

Vzgojni problem postaja življenjski problem povojnih narodov. Prisotvujemo klavernemu zatonu liberalnega gospodarstva, a njegovo dete, šolo-učilnico skušamo že vso povojno dobo vzdržati pri življenju z unetnim hranjenjem, v nepopravljivo škodo na narodnem ozdravljenju in razvoju.

Mogočnejši in bogatejši narodi se niso ustrašili nikakih žrtev, da prilagodijo svoje šolstvo izpremenjenemu življenju, da si s sodobno vzgojo ustvarijo samostojen in življenjski sposoben narodni naraščaj. Pri nas usiha jo sredstva iz dneva v dan, idejni pobud pa pričakujemo zaman od tistih mest, ki jim je poverjena skrb za sodobno šolstvo.

V takih časih sta življenjski optimizem in z njim združena požrtvovalnost edini izhod iz mrtvila in okostenelosti.

Ali moremo pričakovati, da bo slovensko učiteljstvo kljub težkim razmeram, v katerih živi in deluje, dvignilo svoj življenjski optimizem in borbenost do one mere, ki bi edina nam mogla jamčiti za vzgojno renesanco naše dobe? Tu stoji učiteljstvo pred najtežjo nalogo in to kot posameznik in stan.

Glavni odbor JUU pri ministru prosvete g. Dobrivoju Stošoviču

Beograd, 27. aprila 1937.

Danes dopoldne ob 9.30 je prosvetni minister g. Dobrivoj Stošović sprejel v svojem kabinetu vseh glavni odbor Jugoslovenskega učiteljskega združenja s predsednikom tovarišem Ivanom Dimnikom na čelu.

Glavni odbor, ki je imel te dni sejo v Beogradu, je iznesel g. prosvetnemu ministru strokovne in stanovske želje v pogledu šole in učiteljstva. Posebno je poudaril težak materialni položaj učiteljstva, potrebo stalnosti, avtomatičnega napredovanja in zenačenja pravic učiteljev in učiteljic. Prav tako je iznesel potrebo svobodnega razsednika in dela stanovske organizacije na čisto stanovski podlagi v korist naroda in v službi kralja in domovine.

Gospod minister je zelo ljubeznjivo sprejel glavni odbor in se je seznanil z vsakim članom posebej. Na pozdravni predsednikov govor in iznešene probleme je g. minister pojasnil svoje gledanje na posamezna vprašanja in je še posebej poudarjal, da se dela na to, da učiteljstvo dobi stalnost in da se zboljša njegov gmojni položaj. V pogledu organizacije je poudaril, da se ministrstvo noče vmešavati v notranja vprašanja, dokler stoji organizacija na čisto stanovski podlagi.

Da bi se vsi člani glavnega odbora natančneje seznanili s prosvetno politiko kraljevske vlade, je dal gospod minister vsakemu članu svoj tiskani ekspozé iz Narodne skupščine in senata. Za tem se je najljubeznivejše poslovil od vseh članov glavnega odbora.

Naša vas

Naša nekdanja vas umira. Kdor jo je poznal pred desetletji in jo opazuje danes, bo z žalostjo v srcu potrdil to bridko resnico. Ni treba, da bi bil človek črnogled, a še bolj nespametna bi bila vloga ptiča noja. Resnici je treba pogledati naravnost v oči, preiskovati vzroke te izpremembe in iti brez odlaganja na delo. Gotovo ni nastopila ta izprememba samo pri nas, ampak je v vzročni zvezi s svetovnimi pojavi, ki so vrgli svoje valove tudi na naše kraje. Vse to mora zanimati zlasti naš učitelj, ki moramo delovati med narodom. Delo v temi pa bi bilo popolnoma brezuspešno. Poznati moramo vse socialne, gospodarske in tudi duhovne spremembe, ki so se izvršile in se vrše še naprej v našem narodu. Pri nas je izšlo že nekaj del, ki raziskujejo te probleme za posamezne okolišče, nimamo pa še večjega dela, ki bi possegalo v tej zadevi dalje in globlje. Kaj takega ne bi zmogel posameznik, ampak le organizirana družba znanstvenikov s pomočjo dobro orientiranih sodelavcev, ki bi jim pripravljali material za posamezne kraje ali območja. Čuli smo že o nekkih pripravah za tako delo in prav skrajni čas je, da se tudi prične. Marsikomu, ki ima opraviti z narodom, bi se odprle oči in ne bilo bi mu treba v popolni temi iskati čisto kažipotov do narodove duševnosti. Koliko razočaranja, krivih sodb in drugih nepravil bi bilo s tem odstranjenih. Seveda bi tudi tako delo ne bilo za vse primere nezmotljiv vodnik, temveč le pripomoček za nadaljnje študije, a v mnogih primerih pa vendarle vester svetovalec.

Razkroj naše vasi se je pričel že pred desetletji z nastopom liberalizma in klerikalizma. To je sicer moralo priti, vendar ni zapustil pri nas ne ta ne oni kakih večjih pozitivnih vrednot, ki bi bile vredne tolikih in takih žrtev, kot jih je zahtevala ta doba.

Pri nas je šel ta boj do skrajnosti kot malokje drugje. Zelo nam je to škodovalo zlasti v začetku vojne in med vojno, ko se je državotvornost ocenjevala tudi po politični pripadnosti. Mnogi so v teh časih bili prav po nedolžnem preganjani, ker so politični nasprotniki kazali s prstom nanje, da jih je morala opaziti tudi vojaška oblast in storiti svoje. Šele skrajna vojna stiska je izpametovala že zadnji hip nepomirljive na-

sprotnike, ko je vsem tako rekoč že tekla voda v grlo. Žal, da je ta smisel za skupne narodne zadeve v novi državi tako hitro minula. Začel se je zopet oni stari, pri mnogih drugih narodih že preživeli boj, ki pa mnogokrat ni temeljil niti na svetovnem nazoru, kot se tako rado poudarja v opravičilo, ampak so bili v ozadju vsi drugi, največkrat goli materialni interesi. Svetovni nazor je bil le krinka.

Vse te, rekli bi nenormalne razmere, so zadele tudi našo vas. Vaška skupnost je postala žrtev političnih hujskačev te in one baže, ki navadno niso imeli niti kakega trdnega in določnega svetovnega nazora, izvzemši duhovščino, pač pa za svoj nezmotljivi evangelij kak zmašen politični program. Tako je nastala kasta vaških mogotcev te in one stranke, ki je zaradi svoje materialne nadvlade zagospodovala tudi duhovno nad gospodarsko šibkejšo množico. Tip takih mogočnjakov je bil vaški gostilničar, trgovec, boljši obrtnik, dostikrat tudi bivši Amerikane, ki je prinesel od tam čisto samosvoje ideje in sta mu bila duhovnik ali učitelj manjvredni bitji, saj nista pogledala izza domačega plota kot on. Z menjajočimi režimi so prihajali ti najbolj strupeni strankarji po vrsti na površje kot vaški oblastniki, župani, odborniki in podobno. Žal, da so imeli največkrat ravno taki ljudje odločilno besedo tudi pri šoli. Če je bil učitelj slučajno njih stranke, je še šlo, a tudi v tem primeru ne vedno. Ko je pa prišla druga stranka na površje, tedaj se je politično maščevanje preneslo tudi na čisto šolske zadeve. Tako se je zgodilo sredi Slovenije, da častiti odborniki niso hoteli napraviti pri šoli vodnjaka samo zaradi upravitelja, češ da jim je politično nasproten, dasiravno so priznavali njegovo vestnost pri pouku. Tako daleč seže slepa politična strast. — Seveda je oblast kljub temu ukazala napraviti vodnjak.

Taki kričeči primeri uče, da k čisto narodnim ustanovam ne spadajo zagrizenci in demagogi ne te, ne one stranke.

Naš pravi, preprosti kmet ni bil nikoli proti šoli. Proti so le oni, ki imajo oblast nad njim in svoje osebne interese. Kadar bodo ti iztrebljeni, tedaj zasijejo tudi šoli in pravemu narodu boljši časi.

Lir.

Šolske razmere v Sloveniji

Važne socialne in šolske naloge naše samouprave

I.

Anketa o reformi šolstva, ki jo je izvedla Zveza društev »Šola in dom« je pokazala na tri soglasno sprejete zahteve, ki so:

a) Depolitizacija šolstva z utemeljitvijo, da je šolstvo last vsega naroda, zato ne more služiti poedinim strankam in režimom ne šola ne učiteljstvo. V izpolnitev tega načela naj se loči prosvetna uprava od politične, kakor sta ločeni sodna in finančna uprava. Učiteljstvu na vseh vrstah šol naj se prizna stalnost na službenem kraju.

b) Demokratizacija šolstva naj se izvede v tem smislu, da se po duhu, ki naj vlada v vseh šolah, vzgaja mladina k pravemu demokratičnemu mišljenju; omogoči tudi socialno najšibkejšim, ako so nadarjeni, študij na vseh vrstah šol; uzakoni pravice roditeljskih svetov, da po načelu demokracije sodelujejo na vseh stopnjah s prosvetno upravo.

c) Avtonomija v šolski upravi je pogoj za hitrejši kulturni dvig našega naroda. Dnevne izkušnje so pokazale, da sedanja centralistična prosvetna uprava ne more vršiti uspešno vseh nalog, ki jih stavi nanjo naše šolstvo. To se je pokazalo pri izvajanju sedanjega zakona o narodnih šolah v pogledu učnih

načrtov, nastavitve učiteljstva, odpiranja novih šol in razredov ter v določanju učnih knjig in učil.

II.

Reformo šolstva zahtevajo življenjske prilike, v katerih živimo, in sicer reformo celotne organizacije našega šolstva ter pouka in vzgoje po sodobnih psiholoških, pedagoških in kulturnih potrebah. Takšno organizacijo šolstva, da bo vsakemu sposobnemu učencu odprta pot izobrazbe do univerze. Prehodi iz ene vrste šol v drugo naj bi bili čim lažji, da se omogoči še na višji stopnji učenecem prestop iz ene šole na drugo. Do dovršene pubertete t. j. 14. do 15. leta, naj bi bila šola enotna; šele v višjih razredih se začne postopna diferenciacija.

Glede pouka je potrebno, da se tudi na naših šolah neha s snovno preobremenitvijo, ki ubija duha in voljo. Vzgojajmo mladino v duhu človečnosti za socialno čuteče in aktivne državljane.

Skoki so v prosvetnem delu nemogoči, zato je treba vse reforme izvesti postopoma. Ustanove naj se poskusne šole in tudi novi tipi poskusnih šol ter nato splošno uvedejo

VSEBINA:

Učiteljstvo pred novimi nalogami.

Glavni odbor JUU pri ministru prosvete gospodu Dobrivoju Stošoviču.

Naša vas.

Šolske razmere v Sloveniji.

Banovinski učiteljski svet.

† Pevcu Vaku.

Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Kaj vse pišejo. — Učiteljski pravnik. — Mladinska matica. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljski pevski zbor JUU. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU.

še le tisti tipi šol in tisti načini pouka, ki po kažejo v praksi najboljše uspehe.

Sami si moramo ustvariti svoje tipe šol in svoj način pouka, ker vsako posnemanje po tujih vzorih povzroča nasilje nad našo narodno bitjo.

Osnovna načela nove šole bi morala biti:

1. Domačnost, to je izhodišče vsega učnega in vzgojnega dela. Naše narodne kulturne vrednote naj oblikujejo našega otroka in njegove naravne sposobnosti in šele preko teh naj spoznava tuje kulture.

2. Socialnost, to je vzbujanje krepke zavesti skupnosti vsega naroda in človeštva ter čuta odgovornosti za napredek celotne narodne kulture v vseh njenih oblikah.

3. Delavnost, aktivnost je prirojena in privzgojena volja do samostojnega dela z duhom in roko. To je treba posebno poudariti, ker sedanja šola naravnost vzgaja k pasivnosti in posnemanju tujega dela, ker ne zapupamo lastnim močem. Vzбудimo v mladini zaupanje v lastnega duha in lastne sile, torej samodelavnost.

4. Zdravje in moč je pogoj življenjskih uspehov, zato je telesna vzgoja enako vredna umski.

Novi učni načrti naj bi upoštevali vsa ta načela.

III.

Pomožno šolstvo se mora izpopolniti, ako hočemo, da tudi duševno in telesno šibkejšo vzgojimo za koristne člane narodne skupnosti; še bolj pa, da s tem sposobnim omogočimo lažji napredek v šoli.

Na vsaki popolni ljudski šoli bi moral biti tudi razred za manj nadarjene. Imamo zavode za slepe, gluhoneme in moralno pokvarjene, ali že ti zavodi ne zadostujejo. Nujno je, da se ustanove še pomožne šole za učence, ki so bolni na pljučih, živcih in tiste, ki imajo govorne hibe. V vseh državah se ustanavljajo tudi gozdne šole.

Stanje poslopij, v katerih so naše šole, je v večini primerov naravnost ubupno. Poslopja naših ljudskih šol so stara in neprimerna, razen tistih, ki so bila zidana po vojni. Potrebno bi bilo, da se zgrade nove stavbe za meščanske šole in obrtno nadaljevalne šole, ker so te sedaj stisnjene v ljudskih šolah.

Tudi za srednje šole n. pr. v Ljubljani, še ni rešeno vprašanje prostorov, čeprav je bila lani v oktobru odprta III. drž. realna gimnazija za Bežigradom. Danes potrebujemo v Ljubljani tri popolne moške realne gimnazije, ker je približno vseh učencev 2700 in bi prišlo na vsak zavod okoli 900 učencev, kar je že preko zakonito določenega števila. Ker je določena za dečke sedaj samo I. in III. realna gimnazija in se II. postopoma spreminja v popolno deklško realno gimnazijo, bi morala banska uprava pripraviti sredstva za zidanje še ene moške srednje šole.

Za ženski naraščaj bodo začasno zadoštovali II. realna gimnazija na Poljanah, državna ženska gimnazija, ki je začasno na učiteljski in bo postopoma razširjena v popolno srednjo šolo ter ženska realna gimnazija pri Uršulinkah, ki ima tudi zagotovilo, da bo razširjena na popolno.

Državna ženska realna gimnazija, ki je začasno na učiteljski, bo morala dobiti lastno poslopje, ker Slovenija mora imeti tudi svoje državno žensko učiteljske; kajti bila bi krivica, da se zapre popoln srednješolski zavod, ki je uspešno deloval nad šestdeset let.

Še težje kot z zgradbami je z opremo in učili. Vse naše šole so urejene predvsem za pasivno šolsko delo učencev, poslušanje in učenje iz knjige; manjkajo pa delavnice in knjižnice, kjer bi se mladina učila sama raziskovanja in dela z duhom in roko. Igrišča in telovadišča bi morala biti pri vsaki šoli, ker brez tega je nemogoča sestavna telesna vzgoja.

V ljudski šoli, kjer je šolanje obvezno, naj bi dobili vsi učenci vse knjige in zvezke, ki jih rabijo v šoli, brezplačno od občin in banovine. Razlogi za to so: a) pedagoški, ker učenec se bo bolj z veseljem poprijel učenja, ako bo imel knjigo takoj v začetku leta, učil se bo knjigo varovati in spoštovati, ker je

last šole t. j. skupnosti; b) socialno-etični; v šoli so vsi učenci enaki, imajo enake dolžnosti, pa tudi enake pravice, brez ozira na imovinske razmere staršev; c) gospodarski, ako nabavi vse knjige šolam banovinska zaloga šolskih knjig iz svojega založništva, se že s tem pocenijo knjige za 25 %. Kraljevska banska uprava je že za prihodnje proračunsko leto zvišala postavke za knjige siromašnim učencem v svojem proračunu in v proračunih krajevnih šolskih odborov; želeli pa je, da se ta akcija čim bolj pospeši.

Na vseh področjih človeškega dela je tehnika človeku pomočnica, le pri šolskem delu smo silno boječi in počasni pri uporabi tehničnih pridobitev. Radio se je v ljudskih šolah že nekoliko uveljavilo, kino, najmočnejše vzgojno sredstvo ljudskih množic v mestu, ne more še pri nas priti do veljave v šoli.

Modernega zemljepisnega, zgodovinskega, prirodopisnega in tehnološkega pouka si ne moremo misliti brez filma. Filmov iz obče zgodovine in tehnologije, dobimo iz tujine; iz narodne zgodovine in poznavanja domače zemlje, jih moramo sami napraviti in urediti tako, da bodo šolam na razpolago. Skrbeti moramo, da se to najboljše sredstvo pouka čimprej uvede v vse naše šole.

Stik med šolo in domom ni še dovolj globok, da bi lahko s tem podprli in spravili v sklad učno in vzgojno delo doma in šole. Zato nam je nujno potreben list za starše.

Zveza društev »Šola in dom« izdaja in zalaga v priročni obliki dela srbohrvatskih, francoskih in nemških klasikov, ki so predpisana po učnem načrtu za srednje šole. Do sedaj so izšle naslednje knjige: Perault: Contes de Féees; Senoa: Karanfil s pjesnikova groba, Narodne pesmi (srbohrv.), I. in II. zvezek; Ludvig: Der Erbförster in Grimms: Marchen, I. in II. zvezek.

V letu 1934. je Zveza začela akcijo za ustanovitev poklicne posvetovalnice, ki pa se ni mogla izvesti zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Lani je ponovno pričel s to akcijo VIII. oddelek kr. banske uprave in prav bi bilo, da se zberejo sredstva za to prepotrebno ustanovo.

Izmed akcij, ki jih je Zveza izvršila v pretekli poslovni dobi, je tajnik omenil med drugimi veliki manifestacijski shod staršev v Mestnem domu, 8. maja 1934, in o uspehu deputacije, ki se je zgledala pri tedanjem načelniku za srednje šolstvo v ministrstvu prosvete g. Baludžiću, ki je bil tedaj v Ljubljani. Člani deputacije so povedali gospodu načelniku, katere so naše največje težave v našem srednjem šolstvu, ter da je edina možna rešitev v samoupravi slovenskega šolstva.

Tajnik je prečital poročilo o delovanju društev v Trzinu in Murski Soboti. V obeh krajih je društveno delovanje prav živahno.

Gospod ravnatelj Kveder Dragotin je poročal o delu pujskega društva in o stanju šolstva v Ptuj. Gimnazijsko poslopje, kakor tudi obe okoliški ljudski šoli sta v slabem stanju. V društvu sodelujejo predvsem starši, ki žele večjega stika z učitelji in profesorji.

Gospod Ajdišek je poročal o društvenem delu v Trbovljah. Delavstvo kaže silno skrb za šole in želi, da bi se čimprej razširila meščanska šola in dobila novo poslopje tudi ljudska šola. Med šolsko mladino je hudo razširjena tuberkuloza. Preko 50 % šolobveznih otrok je okuženih po tuberkulozi. Akcija za šolsko polikliniko je dosegla že dovoljenje kr. banske uprave za ustanovitev. Potrebna je še zgradba. Sedanja občinska uprava podpira to akcijo. Otroci so v splošnem premalo in preslabo hranjeni; zdravniški pregled je ugotovil, da je 75 % otrok potrebno popravila zob.

Gospod Vidic Drago je poročal o delu društva na Senovem. Starši radi obiskujejo predavanja. Težka gospodarska kriza je hudo prizadela senovske rudarje in s tem tudi mladino, ki trpi pomanjkanje ter se kažejo podobne posledice kot v Trbovljah.

V prav takih razmerah živi mladina tudi v drugih krajih, kakor kažejo poročila društev. Upravi je bila izglasovana razrešnica.

Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor z določilom, da vsako društvo izbere svojega zastopnika v Zvezin odbor.

Po poročilu referenta Frana Erjavca so se čitali razni predlogi, ki so jih poslali podedni šolski nadzorniki prosvetnemu oddelku kr. banske uprave. Obravnavali se niso podrobneje niti ni bilo o njih nobenega glasovanja. Načelnik prosvetnega oddelka je samo izjavil, da se bodo upoštevali in predložili v odobritev višji inštanci, kolikor se jim bo zdelo dobro. Sklepa ni bilo nobenega.

† Pevcu Vaku

V Mariboru so 22. t. m. pokopali idealnega učitelja Vladimirja Fabianija, ki je učakal komaj 24 pomladi.

Zazijal je grob. Kruta, neizprosna smrt si je tokrat izbrala za žrtev mladega idealnega učitelja, ki je komaj zastavil korak v življenje.

Življenje blagega pokojnika nosi pečat današnje krize, ki jo preživlja številni kader mladih, delavoljnih in kruha potrebnih brezposelnih učiteljev: matura — kadrski rok — brezupna leta brezposelnosti — in slednjič toliko pričakovana služba in z njo — razočaranja. Komaj pred 5 meseci je poln upov in idealov nastopil službo v mali prekmurski vasi Zamostju, kjer je dobil v revni bajti ležišče, ki naj bi bila sobica: ilovnata tla, zamreženo okence in iz navadnih desk zbito ležišče. To je bil novi dom učitelja — idealista, ki naj priključ v nežna srca mladine — radost in sonce. Kolika ironija!

Zdaj je konec službe in njene idealnosti...

Stisnjen v svoj zadnji domek, k molitvi sklenjeni nežni roki, ki sta neštokrat ubirali strune, ugasnjene udane življenja polne oči, gluha ušesa, ki so tenkočutno prisluškovala mili pesmi, nema usta, iz katerih je donela lepa pesem, — strto je srce, ki je prekipevalo čustev.

Zapisnik se ni pisal.

Kakega dogovora o enotnem šolskem delu radi obravnavanja važnejših načelnih vprašanj, ki se nanašajo na pouk, vzgojo, ureditev šol, na učbenike, učne načrte in vse drugo, kar se tiče šolstva v banovini in zaradi česar predvideva § 149. zakona o narodnih šolah sklicanje banovinskega učiteljskega sveta, sploh ni bilo.

Zdaj je mrtev pevec po milosti božji...

Blagi, mladi prijatelj Vako je bil pevec, ki ga je dičila globoka čustvenost, nežna milina glasu in izredna tenkočutnost. Sredi današnjega, zmaterializiranega sveta je bil po kojniki pravi vzor vnetega in zvestega pevca; pel je povsod: v vsakem neznatnem krogu prijateljev, v zboru Glasbene matice, v zboru mariborskih akademikov, rad pomagal pri zboru trgovske mladine in pri cerkvenem zboru. Njemu je bila pesem srčna potreba in duševna hrana.

Polje, kdo bo tebe ljubil, ko bom jaz v grobu spal...?

Kolikokrat je nežnemu pevcu privrela ta tožno-lepa pesem iz polnega srca? Vako, ali si slutil, da se to uresniči nad Teboj?

Zdaj je pesmi konec...

In kolikokrat je z zadnjo kitico prosil:

Jaz pa bom pomlad naprosil naj gre mimo mojih tal...!

Kdo naj je uslišan, ako ne pevec, kakršen je bil blagi Vako?

Še več! Pomlad je dahnila v grob blagega pevca še preden je legel vanj, nastlala mu je zadnji dom s cvetjem in ga spremila na zadnji poti s pesmijo škranjčkov...

C-c.

Banovinski učiteljski svet

Dne 3. aprila 1937. se je vršil na kr. banski upravi banovinski učiteljski svet, ki ga je sklicala kr. banska uprava v smislu § 149. zakona o narodnih šolah.

Banovinskemu učiteljskemu svetu je predsedoval načelnik prosvetnega oddelka kr. banske uprave gospod dr. Lovro Sušnik, glavni referat je imel banovinski šolski nadzornik g. Ivan Štrukelj, navzoč pa je bil tudi personalni referent ministrstva prosvete za dravsko banovino g. Fran Erjavec.

Banovinskega učiteljskega sveta so se udeležili vsi sreski šolski nadzorniki dravske banovine razen sreskega šolskega nadzornika za kamniški srez, gospoda Andreja Skulja, ki je na bolezenskem dopustu.

Konferenco je otvoril predsednik dr. Lovro Sušnik, ki je opozoril v svojem uvodnem govoru predvsem na tri stvari:

a) na ocene, ki so po njegovem mnenju veliko predobre, saj so poedini srez v dravski banovini, kjer ima do 90 % učiteljstva odlično oceno. Tako prakso je grajal;

b) na dopuste učiteljstva, ki jih sreski šolski nadzorniki dovoljujejo v utemeljenih primerih do 5 dni. Priporočal je, da se dajo dovoljenja za dopuste le v izjemnih primerih, sicer pa jih je odklanjati;

c) Na disciplinski postopek, pri katerem naj sreski šolski nadzorniki zasllišijo obdolženca in priče. Ni dovolj zasliševati samo obdolženca. Pri zasliševanju naj postopajo nadzorniki precej rigorozno.

Referat banovinskega šolskega nadzornika Ivana Štruklja.

V svojem referatu je govoril o dolžnostih sreskih šolskih nadzornikov po zakonu o narodnih šolah. Tolmačil je posamezne točke § 117. zakona o narodnih šolah, ki določa dolžnosti sreskega šolskega nadzornika. Zlasti je podal posebna navodila za nadzorovanje šol in učiteljstva.

Pri nadzorovanju naj pride sreski šolski nadzornik tudi pred šolo, ogleda naj si stavbo, vrt in strgalo pred poslopjem. V šoli sami naj ogleda pazljivo vse prostore, gre naj tudi v podstrešje, pregleda naj učiteljsko knjižnico in se prepriča o tem, če so knjige brezverske vsebine ali pa komunistične vsebine. V razredu naj točno pregleda vse spise, v razrednici zlasti če so zabeležene zamude. Tudi pod klopo oziroma pod klopmi je treba pogledati in pa če je pod njimi nasmeteno. Nadzornik mora opazovati in vedeti, kako se vedejo učitelji izven šole. Informirati se mora, če nadzorujejo v cerkvi vsi učitelji in tudi šolski upravitelji, ki se ne smejo odtežati. Nadzornik se mora informirati, kako se učitelji v cerkvi obnašajo, da ne bo kak učitelj stal pri povzdigovanju, kakor se je to dogodilo.

Nadzornik naj si napravi vsako leto za nadzorovanje šol poseben vrstni red, ki naj ga vsako leto izpremeni. Tudi po izvršeni inšpekciji ob koncu šolskega leta si mora dati predložiti spise izdelke, če se mu zdi, da učitelj po inšpekciji ne vrši svojih dolžnosti.

Ob začetku šolskega leta naj zahteva skupno z urniki posameznih šol tudi podrobne učne načrte za vse leto in to od vsakega razrednega učitelja.

Po končanem poročilu banovinskega šolskega nadzornika Ivana Štruklja je govoril referent Fran Erjavec. Dočim sta predsednik banovinskega učiteljskega sveta načelnik g. dr. Lovro Sušnik in banovinski šolski nadzornik g. Ivan

Štrukelj med podajanjem svojega poročila stala, je g. Erjavec govoril kar sede. Govoril je sledeče:

a) Nekateri nadzorniki zavračajo prošnje za premostitev, ki jih vloga učiteljstvo med šolskim letom. Opozarja, da to ni potrebno, marveč naj sreski šolski nadzorniki vsako prošnjo pošljejo dalje. (Ta navodila izdana od referenta ministrstva prosvete so protivna odredbi ministrstva prosvete, ki je zabranilo pošiljati prošnje za premostitve med šolskim letom in naročilo, da naj jih sreski šolski nadzorniki zavračajo. V teh normativnih navodilih predvideva ministrstvo zgolj nekatere izjeme, ki jih navaja, vse druge prošnje pa naj se po navodilih ministrstva zavračajo. Učitelji naj prosijo za premostitev zgolj za časa razpisa prostih službenih mest, t. j. ob koncu šolskega leta.) Nikjer ni rekel gospod Erjavec, da je zadevna odločba ministrstva prosvete preklicana.

Dalje je govoril o tem, kako naj se šteje v osnovni šoli in v višji narodni šoli. Po posebni odločbi prosvetnega oblastva je bilo ukinjeno štetje enainvajset, dvainvajset itd. in uvedeno štetje, kakor ga imajo Hrvatje in Srbi t. j. dvajset eden, dvajset dva itd. Referent Erjavec se je izjavil proti temu štetju in prikazal potrebo, naj se šteje tudi dalje tako, kakor smo štel Slovinci popreje.

Na ugovor, da je predpisano štetje v narodni šoli s posebno odločbo in naj se ta odločba najprej izpremeni, potem se bo šlo drugače, ni odgovoril ničesar.

Dalje je grajal, da se vpisujejo v katalog v rubriko »narodnost« izraz »jugoslovanska« in ne »slovenska«. Zahteval je, da se v bodoče vpisuje v katalog »slovenska narodnost«. Na ugovor od strani enega od navzočih sreskih šolskih nadzornikov, naj se izda za to nova uradna odločba, ni odgovoril.

Napadal je, da učitelji ne znajo popravljati v spisnih nalogah niti pik in vejic in da je zato v zvezkih po že izvršenih popravilih vse polno napak. Pri tem pa imajo učitelji odlično oceno ter prehajajo zato ocene učiteljstva že v smešnost.

Dogajajo se primeri, da pridejo proti učiteljem ovadbe. Ko pa pogleda v službeni list vidi, da je dotični učitelj mogoče že 10 let odlično ocenjen. Proti nadzornikom, ki tako ocenjujejo učiteljstvo, bo treba disciplinsko postopati. Ravno tako bo treba postopati, če se bo dobila v knjižnici t. j. v šolski oziroma učiteljski knjižnici kaka knjiga brezverske oziroma komunistične vsebine.

Dalje je naročil, naj šolski nadzorniki ne pošiljajo na bansko upravo poročil za nastavitve manjkajočih učiteljskih oseb, ker so tak poročila in vloge brezpredmetne. Sedaj manjka kakih 270 učiteljev.

Kako oziroma kot kaj je pristostoval referent Fran Erjavec zborovanju vseh sreskih šolskih nadzornikov dravske banovine, osebnosti ali pooblaščenosti od ministrstva, ni bilo pojasnjeno. Predsedujoči načelnik prosvetnega oddelka ga je uvodoma predstavil navzočim sreskim šolskim nadzornikom kot referenta ministrstva prosvete.

Ostaja pa dejstvo, da je referent ministrstva prosvete na uradnem banovinskem učiteljskem svetu, sklicanem na osnovi določbe zakona, nastopal proti uradnim navodilom in odločbam državnega ministrstva, na nedopusten način nastopal proti tem navodilom ter dajal sreskim šolskim nadzornikom navodila in naročila, naj delujejo drugače, kakor zahtevajo to oficijelne odredbe državnega ministrstva.

Največja, najlepša izbira in skrajno nizke cene spomladanskega volnenga blaga za plašče, kostume, kompleje in obleke. Pralno blago in čudovito lepe svile. Za cenj. učiteljstvo posebne plačilne ugodnosti

A. ŽLENDER

manufaktura za dame in gospode
Ljubljana — Mestni trg 22

Splošne vesti

POMEMBEN ODLOK

Kraljevska banska uprava dravske banovine. IV. No. 7365/1.

Ljubljana, 15. aprila 1937.

Objava.

V slovenskih prevodih zakonov uredb in pravilnikov, kakor tudi v uradnih spisih se je doslej za srbsko besede: »narodna škola« napačno rabila slovenska: »narodna šola«, v mnenju, da sta izraza istovetna, temu pa ni tako. Slovenska beseda: »narodna« ustreza srbski besedi: »nacionalna« (narod = nacija), srbski besedi: »narodni« pa ustreza slovenska beseda: »ljudski«.

Pripominjam, da je taka napačna raba izraza »narodna šola«, ki je bila povzročena po napačnem uradnem prevodu, vzbujala v slovenski javnosti često opravičeno kritiko in nevoljo.

Zaradi tega odrejam na temelju točke 1. § 39. zakona o bankski upravi, da se poslej v »Službenem listu« in uradnih spisih uporablja izključno izraz: »ljudska šola« za srbski: »narodna škola«.

Napis, štampiljke, tiskovine i. dr. z drugačnimi izrazi smejo ostati, dokler se ne izrabijo, obnoviti pa se morajo v novem besedilu.

Ban: dr. Natlačen.

TOVARIŠICI T. P.

Strah te je dežja in viharja in samotne doline? Zelela bi si toplih, sončnih žarkov, prijaznih oči, ustnic in rok, ki bi te užigale. Mar nimaš sama v sebi nič življenjskih moči, nič sanj, nič volje do dela, do uživanja drugih? Glej, pred teboj sede nežni otročki. Njih vprašaj oči so uprte v tebe. Njih ročice se iztežajo proti tebi: daj! Mar jih ne vidiš? Ali nočeš zdramiti teh oči, teh utripajočih srčec, nočeš užgati v njih veselja do učenja, znatizelnosti? Ali ne vidiš izčrpanih, od dela sklonjenih mater, ki čakajo prijaznih tvojih besed. Tega vsega ne vidiš? Ne razumeš, da moraš ti dajati, dajati s polnimi rokami iz bogatega zaklada svojega srca, da moraš vzljubiti to tiho dolino, to preprosto ljudstvo, to nežno dečico. Zakaj se zapreš egoistično sama vase in zahtevaš le, da bi drugi tebi dajali? Če tega ne razumeš, si zgrešila svoj poklic. Vedi pa, da vsako vestno in s požrtvovalnostjo storjeno delo daje globoko zadoščenje in zadovoljstvo. Ne cvete sreča samo na mrzlem, brezdušnem mestnem tlaku v vrvežu ljudi. Sreča je v tebi — tam jo išči. Prižgi ji ljubezni silni kres.

E. D.

— Tovariš Anton Grmek. V Ljubljano je prišel k svojem na zdravljenje tovariš Anton Grmek, dolgoletni učitelj v Trstu in bivši predsednik »Zveze slovenskih učiteljskih društev« v Italiji. — Vsi, ki so kakor koli imeli priliko stopiti z njim v ožje stike in uživati osebni dojem njegove nenadkriljive prijetnosti in kolegialnosti, bodo ob tej vesti prijetno presenečeni. — Po trudapolnem življenjskem delu, ki pomenja en sam nepretrgan epos moške borbe proti vsim krivicam, mu želimo, da bi preživel vesnično zaslužen pokoj v sreči in zadovoljstvu, v krogu svoje ljubljene družine in neštevilnih prijateljev.

— Igre za materinsko proslavo. Izšlo so nove, domače izvirne igre za materinsko proslavo z naslovom: »Slovenski materik«. Glasbene točke so uglasbili naši znanj domači skladatelji: Zorko Prelovec, Stanko Premrl in Danilo Bučar. Zvezek vsebuje pet iger z uvodno deklamacijo in sicer: Mirko Kunčič: »Živi in mrtvi materik« (spevoigra), »Cilka in njena punčka«, »Mladi uporniki«, »Za srečo«, »Prodajalka Metka«. Pravico do uprizoritve dobi oder, ki kupi tri izvede zvezka in eno glasbeno prilogo. S tem je oder tudi oproščen plačila vsake avtorske tantieme (tudi za glasbeni del) in sicer za vseh pet iger, ki jih vsebuje zvezek! Brez tega pogoja oder nima pravice do uprizoritve katere koli od teh iger! Knjiga stane (1 izvod) 20 din, glasbena priloga 6 din ter se naroča v Učiteljski knjižarni v Ljubljani.

— »Roman o Prešernu«, nova knjiga Ilke Vaštetove izide v začetku maja. Glej subskripcijske cene v naročilnici med današnjimi inserati. — Knjigotržna cena bo za 25 % višja. Priporočamo tovarišem in tovarišicam, da se poslužijo subskripcijske cene in naročijo pravočasno zanimivo knjigo. Knjige se razpošljejo po prejemu plačila.

— JADRANSKO MORJE vabi cenj. tovariše(ice) v krog članov »Obmorskega učiteljskega doma«, ki ga hoče društvo postaviti v Omišlju na otoku Krku. — Pristopajte k društvu! Pogoj zelo ugodni — brez rizika. — Natančnejše informacije daje društvo, Franciškanska ulica 6.

— SRESKA UČITELJSKA DRUŠTVA prav lepo prosimo, da poravnajo zaostalo in tekočo članarino čimprej, ker ne moremo drugače zadostiti svojim obveznostim napram upnikom. Uprava JUU.

Tudi Vi boste kupili Vaš pomladni plašč pri PAULINU v Ljubljani, Kongresni trg št. 5, ki nudi cenj. učiteljicam poleg ogromne izbire najlepših modelov tudi na mesečno odplačilo najnižje cene!

Osebnostne zadeve

—i Prestavljeni so naslednji učitelji in učiteljice: Terezija Cerjak iz Studencev v Maribor, Julija Sauenfuchs iz Hotize v Zamostje, Eliza Čopič iz Št. Vida nad Ljubljano v Ljubljano, Vladislav Knajzelj iz Dobrovnika v Pameče, Adolf Zajec iz Metlike v Gor. Radgono, Nikolaj Barle iz Radatovičev v Št. Jurij pri Krškem, Ivan Brislav iz Pilštajna v Petrovce, Andreja Grum-Skulj iz Brezovice v Škofjo Loko, Milena Schubert-Ferjan iz Boh.

Srednje vasi v Stoperce, Alojzija Verbek in Ivan Pepelnjak iz Nove cerkve k Sv. Marku niže Ptuj.

—i Upokojeni so: šolski nadzornik Rajko Gradnik v Radovljici; nadalje: Alojzij Ponikvar v Podgradu, Franc Jurjevšič v Ribnici na Dolenjskem, Frančiška Škof v Mariboru, Marija Poplatnik pri Sv. Tomažu pri Ptuj, Karlina Kočmut pri Sv. Urbanu pri Ptuj.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveči in JUU

Edino njivo je dal za šolo.

Siromašna vas Belovišče, ki se nahaja v bližini Gostivarja, je imela zelo slabo in razpadajočo šolsko poslopje, v katerem so bili otroci izpostavljeni zelo nehijskim pogojem. Učitelj se je prav tako mučil s slabim stanovanjem.

Vse to so videli tudi kmetje in so se odločili sezidati novo šolsko poslopje. Edino zemljišče jim je manjkalo. Iz zadrege jim je pomagal Tekija Avzijejič, siromašen delavec iz Belovišta, ki je odstopil za šolo svojo edino njivo, vredno 10.000 dinarjev. On se je odrekel svoji edini njivi v korist šole, kljub temu, da preživlja sebe in družino s skromnim zaslužkom sezonskega delavca, kajti vsako leto hodi po nekaj mesecev v Beograd, kjer si služi kruh z žaganjem drv. Ta plemenita gesta siromašnega delavca je navdušila vso vas.

»Jaz sem delavec,« je izjavil Tekija, »in lahko zaslužim toliko, kolikor mi je potrebno za družino. Njivo sem podedoval od očeta in srečen sem, da bo na njej zgrajena šola. To je bila moja edina njiva, ampak spomin bo večji in dražji.«

Tako je govoril siromašni sezonski delavec, in prav bi bilo, da bi ga vželi za vzgled oni, ki imajo večjo možnost pomagati šoli. (»Politika«, 27. IV.)

—i Kulturni boj v Nemčiji. Prepovedano je vsako javno zbiranje pri cerkvi. Ljudje smejo iti samo v cerkev k službi božji. Mladini je prepovedana udeležba pri sv. maši, razen ob nedeljah. Reisleiter Rosenberg je izjavil v Meinzu, da narodni socializem ne bo več trpel vzgojnih sistemov vzporedno na vseh področjih življenja ter zahteva pri vzgoji mladine totalno vodstvo. (»Slovenec«, 20. IV.)

—i Šola v protituberkulozni propagandi. V zadnji številki »Dela proti tuberkulozi« so priobčene 3 najboljše naloge, ki jih je uredništvo prejelo iz osnovnih šol v Dupljah in Kovorju.

—i V mehiški ljudski šoli je danes uradno uveden marksizem, učitelji pa so dolžni položiti prisego, da so ateisti in hočejo ostati nepomirljivi nasprotniki rimsko katoliške vere. V šoli je uveden celo spolni pouk, in sicer v obliki, ki jo moderno vzgojeslovje za meta. (»Slovenec«, 21. IV.)

—i Čiščenje v uradniških vrstah. Po vsej državi je vzbudil veliko pozornost članek »Samouprave« o potrebi čiščenja v uradniških vrstah. Napoved konca prizanesljivosti in gledanja skozi prste je napravila dvojen vtis. (»Slovenec«, 22. IV.)

—i O vzgoji kmetske mladine v Nemčiji prinaša daljši članek »Domoljub« od 14. IV.

—i Feljton o šolskih nadzornikih prinaša »Pohode« od 17. IV. pod naslovom Paberkij za nadzorovanj. Podlistek zaključuje po Prešernu izdelana pesem:

Dolgost časti nadzorniške je kratka, kaj znanec že zašula je lopata. Odprta noč in dan so groba vrata! Vrnitve dneva ne pove nobena pratka.

—i Trnjeva pot. Pod tem naslovom priobčuje »Zbor« od 8. aprila članek, v katerem razpravlja o vprašanju brezposelnega učitelja.

Učiteljski pravnik

POJASNILO GLEDE POBIRANJA BANOVINSKE TAKSE NA VLOGE IN PRITOŽBE.

Kraljevska banska uprava dravske banovine je izdala sledeči okrožni razpis:

Časopisi so že na kratko poročali, da se od 1. aprila dalje za vloge in pritožbe, ki se vlagajo na bansko upravo ali njej podrejene urade v banovinskih samoupravnih poslih, ne plačuje več državna taksa, ampak banovinska, in sicer v banovinskih kolkah. Za banovinske posle se smatrajo vse zadeve, ki jih rešuje banska uprava kot samoupravno oblastvo, n. pr. pospeševanje kmetijstva in živinoreje, urejanje hudournikov, agrarne operacije, socialno skrbstvo, gradnje in vzdrževanje banovinskih cest itd. Za banovinske se smatrajo dalje vse zadeve, ki so v zvezi z banovinskim proračunom, ali s pravilnikom o tem proračunu, torej vse vloge, prošnje in pritožbe, ki zadevajo odmero in pobiranje banovinskih davščin, neglede na to, ali se vloga obravnava pri banski upravi, ali kakem drugem uradu. Če se kdo pritoži proti odloku, s katerim ga je sresko načelstvo kazno-

skega naraščaja. Med drugim pravi: Takoj v začetku pa moramo pripomniti, da je to predvsem naša slovenska zadeva in da v drugih predelih naše države sploh ne poznajo brezposelnega učiteljstva... Omenja tudi razrede s 70, 80, da celo s preko 100 učenci in prihaja do zaključka, da kažejo nove statistike, da nam celo manjka učiteljstva — pa četudi bi nastavili vseh 800, ki čakajo na delo. — Značilna je tudi ugotovitev tega članka: Učitelj je bil in bo hlapec političnih strankarskih spletnih in to je njegova žalostna usoda, ki bo ugasnila šele takrat, ko bo konec političnih strank.

—i Nota o jugoslovanski narodni manjšini (ki bo sklenjena med Jugoslavijo in Italijo) se tiče kulturnih pravic jugoslovanskih rojakov v Italiji. Ta nota predvideva izdajanje enega informativnega lista v slovenskem jeziku ter več periodičnih publikacij v slovenskem in hrvatskem jeziku. — Doznava se nadalje, da je predviden tudi pouk slovenskega in hrvatskega jezika v šolah na Primorskem in sicer po nekaj ur. (»Jutro«, 25. IV.)

—i Mesto narodnih šol smo dobili ljudske šole. Pod tem naslovom komentira »Jutro« od 25. IV. znani odlok, ki spreminja dosedanj naziv narodnih šol.

—i Za ponovno otvoritev prvega razreda na Mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani pledirajo starši v članku: K vprašanju mestnega liceja. (»Jutro«, 24. IV.)

—i 80 otrok je bilo težko poškodovanih in 5 mrtvih pri predvajanju šolskega filma v Killinginömeju, ne daleč od estonsko-lotške meje. Med predavanjem se je vnel filmski trak in eksplozija je povzročila med otroci paniko, katere grozna posledica je bila pet otrok zglajenih a 80 težko poškodovanih. (»Jutro«, 24. IV.)

—i Ni več narodne, marveč samo ljudska šola. Pod tem naslovom komentira »Slovenski narod« od 27. aprila naredbo bana dr. Natlačena, da se morajo odslej imenovati v dravski banovini »narodne šole« — »ljudske šole«.

—i Ljudska in ne narodna šola. »Slovenec« od 25. IV. prinaša kratko notico, v kateri priobčuje vsebino odredbe bana dr. Natlačena glede spremembe naziva »narodna šola« v »ljudska šola«.

—i Za naše izseljence bi se morale brgati tudi naše šole od osnovne do vseučilišča. O zaslužjenih bratih še slišiš kakšno besedo v šoli, o izseljencih pa nobene. Tudi slavne šolske čitanke ne povedo o stotisočih Slovencev v tujini ničesar. Vse drugače so organizirani Nemci. (»Domoljub«, 21. IV.)

—i O šoli za gostilničarske gospodinje so poročali na obnem zboru Društva gostilničarska šola. (»Slovenski narod«, 22. IV.)

—i Na učiteljskem sestanku v Čupriji je poslanec prosvetnega ministrstva g. Maričič dejal, da izdeluje prosvetno ministrstvo spremembe in dopolnila zakona o ljudskih šolah in dela tudi na zakonitvi stalnosti učiteljstva. (»Slovenec«, 25. IV.)

—i Ukinjen je nemški razred na osnovni šoli v Rečici v Črnomeljskem srezu. (»Slovenec«, 25. IV.)

doklada k državnim taksam po zakonu o taksah;

č) banovinska davščina na lovišča in ribolove, davščina na dediščine ter odškodnina avtobusnih podjetij za prekomerno uporabo cest;

d) izredna davščina delojemalcev in službodavcev za »Bednostni sklad«.

Z banovinskimi kolki se morajo torej kolkovati:

1. vse vloge (prošnje in pritožbe), ki se nanašajo na odmero ali pobiranje zgoraj navedenih banovinskih davščin;

2. vse prošnje za sprejem v banovinsko službo;

3. vse prošnje za kakršne koli podpore iz banovinskega proračuna ali iz proračuna »Bednostnega sklada«;

4. vse vloge, ki se predlagajo banovinskim zavodom, med katere spadajo: kmetijske šole na Grmu, v Št. Jurju ob južni železnici, v Rakičanu in v Poljčah; vinarska in sadjarska šola v Mariboru; gospodinjski šoli v Mali Loki in Svečini; kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Mariboru; vse banovinske trsnice in drevesnice, kakor tudi tečajji, ki se prirejajo na banovinskih posestvih, ribogojni zavod v Boh. Bistrici; gozdarska šola v Mariboru; podkovska šola v Ljubljani. Dalje gluho-nemnica v Ljubljani, deško vzgajališče v Ljubljani, zavod za slepo deco v Kočevju, dečja domova v Ljubljani in Mariboru.

Banovinski zavodi so tudi bolnice v Brežicah, Celju, Mariboru, Murski Soboti, Novem mestu, Ptuj in Slovenj Gradcu ter hiralnice v Ptuj, Vojniku in Gornji Radgoni. Tudi zdravilišča Golnik, Dobrna in Rogaska Slatina so banovinski zavodi.

Taksa na vloge znaša 10 din, za priloge 4 din, za pismene odgovore (odločbe, ki zanje stranka prosi) 20 din, za pritožbe 30 din.

Banovinski kolki se nabavljajo pri razpečevalcih državnih taksnih vrednotic, ki imajo na vidnem mestu označeno, da so pooblaščen prodajati banovinske kolke.

Občinstvo se na to opozarja, kajti oblastva, ki bi prejela vloge v banovinskih poslih, a kolkovane z državnimi kolki, ne bodo dotičnih vlog vzele v pretres, dokler ne bo plačana ustrezna taksa v banovinskih kolkih.

—i Dopis naslovljen na Uredništvo JUU — iz Laškega: Na anonimne dopise ne odgovarjamo.

Mladinska matica

—mm V kulturnem pregledu »Jutra« je objavljaj Tone Gaspari te dni daljši zanimiv članek o mladinskih časopisih. Članek je nastal kot odmev na dve daljši razpravi o naši mladinski književnosti, ki sta jih objavila »Slovenec« in zagrebške »Novosti« in nudi kratek in objektivno pisan pregled razvoja naše mladinske publicistike od prvih početkov pa do danes, od »Vrtca«, »Zvončka«, »Novega roda« pa do »Našega roda«. O tem poslednjem pravi: »Zdaj stoji na čelu mladinskega tiska »Naš rod«. Znano je, da je dosegel v svojem rojstnem letu 1929/30. blizu 40.000 naročnikov, kar je seveda rekord. Ali danes se je ustalil na 22.000 naročnikov, ki bodo ostali zvesti svojemu časopisu.« Vse mladinske liste deli Gaspari v bistvu takole: a) idejni: Vrtec, Zvonček, Naš dan, Luč; b) šolski: Naš rod, Razori, Mentor; c) reportažni: Mlado jutro, Mladi Slovenec; propagandni: Podmladek R. K., Naša radost, Sokolič, Zamorček itd.

Naš rod, o katerem pravi, da je naš vodilni mladinski list po kvaliteti in kvantiteti, je namenjen predvsem osnovni šoli, Razore čita meščanska in nižja srednja šola, Mentor pa najbolj višja gimnazija. Tako, da so vsi trije utemeljeni. Glede Našega roda pa trdi, da bi bila potrebna diferencija za nižjo in višjo stopnjo ali pa fuzija z Razori. H koncu se zavzema še za šolski literarni tednik, ki naj bi nadomestil zastarelo obliko šolsko-literarnega čtiva — čitanke.

—mm Ob izidu literarnega nagradnega tekmovanja priobčuje »Slovenska beseda« od 23. aprila skoro dve koloni dolg članek pod naslovom »Deset let Mladinske matice«.

Članek govori o razmahu slovenske mladinske literature pri nas. Danes imamo Slovenci 22 mladinskih listov in revij v skupni nakladi nad 100.000 izvodov.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. Zadrudna uprava vam je poslala v teh dneh položnice, s katerimi nakažite članski prispevek za april 1937 v znesku 11 din za samske ali 21 din za zakonske pare. Umrli sta: Unverdorben Julija, Zreče in Kalan Josipina, Stružovo, to je 417. in 418. smrtni primer. Kdor ima kaj zaostanka, naj ga poravnava. — Prejeli ste tudi seznam umrlih zadrudnikov za I. četrtletje (jan. do marec 1937.) in računski zaključek za I. 1936. — Pripomnimo naj še, da je zadrudni upravi strogo naročeno izterjati večje zaostanke ali pa take zadrudnike na seji načelstva predlagati za izključitev. Prosimo, upoštevajte naše opomine!

POJASNILO GLEDE KOLKOVANJA PROŠENJ IN PRITOŽB.

Kraljevska banska uprava dravske banovine je izdala nastopni razpis:

»Ministrstvo financ je izdalo pod številko 21.138/III z dne 10. aprila 1937. sledeče pojasnilo:

Zapaženo je, da poedina oblastva neenako postopajo pri pobiranju državne takse po tarifnih postavkah 1., 2., 5. in 6. taksnega zakona in odgovarjajočih banovinskih taks. Da se doseže enak postopek, daje oddelek za davke ministrstva financ na osnovi čl. 43. zakona o taksah to-le navodilo:

V vsakem primeru mora veljati pravilo, da se za vloge, ki so zavezane taksi po omenjenih tarifnih postavkah, plača samo ena taksa in sicer ali državna ali banovinska. Zato se za vloge in prošnje, omenjene v tarifni postavki 1., kakor tudi za priloge po tarifni postavki 2. v poslih banovinskega področja plača samo banovinska taksa. To velja tudi za vloge, ki se tičejo banovinskih zavodov in ustanov. Pri tem ni nobene razlike, če se take vloge pošljejo banski upravi ali kateremu koli drugemu uradu. Od vseh drugih vlog, ki se ne nanašajo na posle iz samoupravnega banovinskega področja, se mora zahtevati državna taksa in sicer samo ta, brez ozira, da li je vloga namenjena banski upravi ali kateremu drugemu oblastvu.

Ravno tako se plača za pismene rešitve, odločbe in obvestila, omenjene v tarifni postavki 5. taksnega zakona, in za vse pritožbe proti odločbam nižjih upravnih oblastev po tarifni postavki 6. v zadevah samoupravnega banovinskega delokroga in banovinskih ustanov samo banovinska taksa, za vse druge odločbe in pritožbe pa državna taksa.

—i Vprašanje A in B. iz C. Odgovor: V cit. razpisu je dovolj pojasnjen postopek, zato, in posebno še z ozirom na določila § 63. zakona o narodnih šolah, odpade naše tolmačenje.

—i Tovariši predsedniki! Tablice »Moji prejemki«, ki sem vam jih poslal v začetku šolskega leta, razdelite — ako jih niste razpečali — med člane za polovično ceno, ali mi jih pa vrnite, če niste tega že storili, da se bom mogel ravnati glede naklade tega preglednega in koristnega pripomočka za šolsko leto 1937/38. V. G.

Za ljudskošolsko mladino izhaja v Sloveniji 8 mesečnikov, od teh pet beletrističnih. V nadaljnjem govoru o veliki nakladi »Našega roda« in publikacij Mladinske matice in o velikih zaslugah urednika Ribičiča za list. Obširno riše organizacijo razprodaje publikacij in pravi, da bo z letošnjimi publikacijami pokazala bilanca desetletnega dela 1.035.000 izvodov mladinskih knjig. Govori še o literarnih nagradah, o honorarju pesnikom, pisateljem in ilustratorjem in se dalj časa ustavi pri ocenjevanju nekaterih knjig, med katerimi smatra za najzanimivejše »Kresnice« s prispevki otrok, »Kresnice« V. s prispevki skoro vseh naših pisateljev, »Pirhe« predvsem zaradi zanimivega ilustrativnega dela in Čermeljevo knjigo »Nikola Tesla«. Članek končuje takole: »Mladinski matiči od desetletnici njenega plodonosnega delovanja v blagor naših malih in najmlajših iskreno čestitamo na doseženih uspehih!«

—mm Pozor poverjeniki! Z ozirom na sklep zadnje banovinske skupščine se je letošnji »Naš rod« razširil od 32 strani posameznih števil na 40, da se ustvari možnost, nuditi več čtiva za naše najmlajše naročnike. Zaradi tako nastalih večjih izdatkov pri »Našem rodu« bo pa izdala Mladinska matica letos namesto štirih knjižic samo tri. Temu primerno se seveda zniža tudi prispevek za vezavo od 13 din na 10 din. Na to opozarjamo vse cenj. poverjenike. Onim maloštevilnim šolam, ki so že posle 13 din za vezavo, bomo vpisali preveč nakazne 3 din v dobro njihovi naročnini. Pri nadaljnjih nakazilih naročnin naj poverjeniki to upoštevajo!

—mm Na pomladanski razstavi slov. slikarjev v Jakopičevem paviljonu ima razstavljene Božidar Jakac tudi originalne lesoreze, katere je izdelal za »Pirhe«, ki so izšli v založbi Mladinske matice.

—g Poročilo o stanju Socialnega fonda Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja: Saldo po bilanci za 1935./36. din 76.192— Obresti pri Državni hipotekarni banki „ 2.312— Sresko učiteljsko društvo:

Bijeljina	din 85—	
Maribor	„ 1000—	
Mionica	„ 36—	
Maribor l. breg	„ 200—	
Slav. Požega	„ 1000—	
Ga. Danica, vdova		
B. Svirčević	„ 30—	„ 2.351—

Skupaj din 80.855—

Učiteljski pevski zbor JUU

Emil Adamič

—p Vsem pevovodjem mladinskih pevskih zborov. Artistični odbor UPZ poziva vse pevovodje mladinskih pevskih zborov, da pošljejo o svojih zborih naslednje podatke: 1. Ime in sedež zbora. 2. Število pevcev (dečkov — deklic — starost). 3. Leto ustanovitve. 4. Ime pevovodje (naslov). 5. Seznam dosežanih nastopov. 6. Pevske programe (kaj je zbor izvajal). 7. Popis notnega arhiva. — Poslani podatki bodo služili za statistiko in bodoče organizirano delo mladinskih pevskih zborov. To nalogo si je postavil artistični odbor in prosi, da pošljejo pevovodje tudi eventualne predloge za bodoče delo.

—p Za učitelje — pevovodje pevskih zborov. Med našimi učitelji, ki vodijo pevske zборе po mestih in podežlju je mnogo neobjavljenih skladb našega pokojnega predsednika skladatelja Emila Adamiča. Vljudno prosimo, da nam pošljete, če ne morete rokopisov pa vsaj prepise teh skladb. Učiteljski pevski zbor namerava te neobjavljene skladbe izdati v posebnem Adamičevem zborniku. Rokopise vam bomo vrnili.

—p Bodoče delo. V prihodnjem tednu bomo članstvu UPZ razposlali okrožnico, v kateri bomo članstvo seznanili s sklepi uprav-

nega odbora o našem bodočem delu. Članstvo vljudno naprošamo, da nam eventualne priloge z obratno pošto vrne, da zamoremo sklepe realizirati.

Šolski radio

—r XXIV. teden. Torek 4. maja bo predaval g. Oskar Hudales: »Z našimi splavariji do Beograda« II.—III. — Razpored te oddaje je že objavljen v 34. številu »Učit. tovariš«. —

V petek 7. maja bo povedal g. dr. Franta Mis »Kaj lahko stori šolski otrok v borbi proti jetiki.« Na deci razumljiv način bo pojasnil predavateljev pojem jetike kot nalezljive bolezni. Navedel bo vse načine preventivnih mer, ki jih more razumeti že otrok v šolski dobi in jih more uporabljati tudi v življenju. Govoril bo o nevarnosti jetike za poedince, za družino in za ves narod ter bo skušal navdušiti mladino za boj proti jetiki tudi iz narodnih interesov. Pojasnil bo, kaj more šolski otrok napraviti v tem boju sam z izvajanjem zdravstvenih navodil in kaj more storiti s širjenjem svojega znanja v domači hiši. Podal bo tudi praktične izkušnje boja zoper jetiko med šolskimi otroci v drugih državah ter jih apliciral na naše prilike. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo predaval v nedeljo 2. maja ob 17. uri g. inž. Mikuš Franc: Najnevarnejše bolezni krompirja.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU javlja, da bo 8. maja v Murski Soboti zborovalo skupno z murskosoboškim, lendavskim in ormoškim društvom. Pridite! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo zborovalo dne 15. maja 1937. ob 9. uri v narodni šoli v Domžalah. — Dnevni red: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Predavanje tov. Svetine o Učit. pokretu. 3. Predavanje g. Fr. Uršiča »O naši narodni manjšini na Korškem«. 4. Slučajnosti. — K polni udeležbi vabi. Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO, skupno z litijsko edinico je pri udeležbi 130 članov zborovalo 13. t. m. ob 9. uri v Sokolskem domu v Trbovljah.

V otvoritvenem govoru je tov. predsednik Lebov, ki je kot domačin vodil skupno zborovanje, prav prisrčno pozdravil litijane — mile goste, in vse ostale prisotne. Podčrtaval je važnost brezkompromisne borbe za vzdržanje stanovske linije v našem udruženju ter obžaloval dejstvo, da poizkušajo nekateri vtihotapljati v naše vrste dnevno politiko kot smoter naših hotenj.

Končno je komemoriral še zaslužnega šol. ravnatelja, umrlega tov. Voduška ter čestital prisrčno tov. Gnusu k njegovemu življenjskemu jubileju — zlati poroki. V enournem referatu je tov. Vranc, naš priznani šolski praktik, metodik in pedagoški pisatelj pokazal razvojno pot družabnega življenja, pedagoške vede ter našega, oziroma šolstva sploh. Nato je na praktičnih primerih pokazal prednosti »strnjene pouka« pred ostalimi frakcijami šolskega dela.

Za njegovo priznano strokovnjaško in vsakemu dojemljivo podajanje, je žel zasluženo priznanje vseh navzočih, še zastopnik sreskega načelnika dr. Orožen mu je čestital in dejal: »Nisem v vaši stroki usposobljen, a sledil sem Vam lahko in to z zanimanjem!«

Tov. Kumelj se je v situacijskem poročilu dotaknil sledečih važnih, vseh navzočih se tičečih vprašanj: Disciplinskega postopka, razpisu službenih mest, poseta naših predstavnikov pri kraljevskih namestnikih, materialnega položaja, napredovanj, premestitev, praktičnih učiteljskih izpitov, nadzorovanja, kontraktualnih učiteljev ter vprašanja učitelje ženskih ročnih del, delnega celibata in borbe proti temu, sekcijskih tožb po zakonu o tisku ter končno izprememb uradniškega zakona.

Za njegova izčrpna izvajanja smo mu bili v resnici hvaležni.

Tov. Adamič iz Zagorja je z ozirom na izvajanja tov. sekcijskega tajnika stavil aktualno resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta ter oddana na merodajno mesto.

Kot prvi se prijavi k besedi tov. Pleskovič, narodni poslanec, ki je nameraval govo-

riti o različnih prav učiteljev se tičečih zadevah. Govoril pa je iz gotovih ozirov le kratko.

Dalje je tov. Švarc propagiral zanimanje za »Učiteljski pokret«, končno še predlagal, da se občini zbor SSM vrši letos v Celju, da mu prisostvujejo lahko tudi štajerski tovariši.

Končno poroča še tov. Jesih o US ter poziva še nevlčlanjene naše pripadnike, da to v lastnem interesu ter tudi v interesu skupnosti čimprej store.

Tov. Starman pa poagitira za društvo Rdeči križ ter navaja statistiko, ki izkazuje, da je ta humana organizacija v laškem srezu zasidrana temeljiteje kot v litijskem. Litijani pojasnjujejo zadevo ter so mnenja, da je glavno ideja potem šele pride denar. Tudi za SSM se zavzema h koncu tov. Hofbauer, nakar zaključijo tov. Lebar 4 ure trajajoč zbor z željo, da se še snidemo. Po zborovanju je bilo skupno kosilo.

F. Lebar, preds.

M. Mahkota, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM je zborovalo v soboto 10. aprila 1937. ob 10. uri dopoldne v Kozjem ob navzočnosti 33 članov, gospoda sreskega načelnika dr. Maraža in tajnika sekcije za dravsko banovino M. Kumelja.

Situacijsko poročilo tajnika M. Kumelja je bilo tako izčrpno, da je prejel vsak izmed nas odgovor na svoje vprašanje, ne da bi mu bilo treba sploh kaj vprašati. Vse nas je zanimalo, zato smo mu sledili z največjo pozornostjo. Med drugimi je poudarjal pomen delavnosti vseh članov, ki so členi verige vsega društva. Zato naj vsak stori toliko, kolikor je v njegovi moči.

Prečitali so še važnejši dopisi, pri katerih je tudi večkrat povzel besedo g. tajnik in nam to in ono razložil. Dalje so se prečitali predlogi za izpremembo zakona o narodnih šolah, pri katerih se je razvila živahna debata. Vse učiteljstvo je bilo edino v tem, da se upelje zopet 8letna šolska obveznost in se učence le v izrednih individualnih primerih oprosti obiskovanja pouka v poletnih mesecih.

Sledil je referat tov. V. Perparja »Učit. pokret«, ki je v splošnem vseboval naslednje točke: 1. Lastninske razmere našega podežlja. 2. Beg z dežele kot posledice nerentabilnosti kmečkih posestev in pomanjkanja zemlje. 3. Povezanost slovenske industrije s podeželjem in odvisnost podežlja od mezdne gibanja. 4. Vpliv teh razmer na vaškega otroka. 5. Problem sodobne in potrebam odgovarjajoče vzgoje in izobrazbe šolske in šolobvezne kmečke mladine. 6. Študij vasi kot nujna potreba. Referat je bil izredno temeljito zasnovan, zato je predavatelj žel zasluženo priznavanje z željo, da se še večkrat oglasi.

Prihodnje zborovanje bo zopet v Kozjem. Za predavatelja pa se je prostovoljno javil tov. Janko Prisljan, šol. upravitelj na Pilštani. Albert Čok, preds. Moser Julijana, tajnica.

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

—iz Novi dobrotniki in ustanovni člani JUU — Beograd. Blagajni so vplačali kot dobrotniki: g. Pero Pavlovič, trgovec (Brčko) 500 din, g. Alkalaj Santo, trgovec (Brčko) 500 dinarjev. Skupaj 1000 din. Kot ustanovni člani: rodbina pok. Dragutina N. Simonovića, bivšega učitelja iz Kragujevca 300 din, g. Milivoje Henić, trgovec (Brčko) 300 din. Skupaj 600 din.

—iz Novi podporni člani JUU. Kot podporni člani JUU so se vpisali in vplačali: gg. Ilija Malinović, trgovec (Brčko) 30 din, Dušan Bučan, trgovec (Brčko) 30 din, G. Kompl, trgovec (Brčko) 30 din, Vojin Ristić, trgovec (Brčko) 30 din, Toma Pančić, ravnatelj Srpske banke (Brčko) 30 din, Hadžimehmedaga Kantardžić, trgovec (Brčko) 30 din, Stevan Nenadović, krznar (Brčko) 30 din, Abdaga Kučukalić, trgovec (Brčko) 30 din, Sofija Majstorović, gostilničarka (Brčko) 30 din, Pero Nedić, trgovec (Brčko) 30 din, Đorđo Đurić, trgovec (Brčko) 30 din, Jovo Božičković, trgovec (Brčko) 30 din, Konfino Bencion, trgovec (Brčko) 30 din, Rade Tričković, trgovec (Brčko) 24 din, dr. Bukvica, zdravnik (Brčko) 24 din, Vljaković, trgovec (Brčko) 24 din, Boško Mihajlović, trgovec (Brčko) 24 din, Pero Mihailović, trgovec (Brčko) 24 din. Skupaj 510 din.

Iz društev Vabila

= JUU ZA SREZ PTUJ bo zborovalo v soboto, dne 8. maja 1937., ob pol 9. uri v Mladiki v Ptuj. V sledečem sporedom: situacijsko poročilo, predavanje akademika Jožeta Kerenciča: Potreba in smisel poznavanja naše vasi s posebnim ozirom na vzgojo ter slučajnosti. Zaradi nestalnega vremena odpade zborovanje na Borlu in bomo o tem in o drugih važnih zadevah, ki so nastale po zadnjem zborovanju, tokrat sklepali in se porazgovorili. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD. — Ker je tov. Predan odpovedal hospitacijo v svojem razredu, se bo vršilo zborovanje dne 8. maja t. l. na Ljubnem. Takoj po prihodu avtobusa bomo hospitalirali v razredu tovarišice L. Bajec. — Dnevni red zborovanja: 1. Debata o hospitaciji. 2. Situacijsko poročilo. 3. Dopisi. 4. Predlogi za

spremembe k šolskemu zakonu. 5. Stanovske zadeve. 6. Slučajnosti. — Tovarišice in tovariši, prinesite s seboj že izdelane predloge za spremembe zakona! — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ vabi na zborovanje, ki bo v soboto 8. maja t. l. ob 9. uri dopoldne v Narodnem domu v Kranju. — Dnevni red: 1. Komemoracija za pok. predsednikom sreskega društva tov. Josipom Lapajnejem. — 2. Situacijsko poročilo. — 3. »O čebelarstvu«, referira tov. Rojina Vladimir. — 4. Predlogi. — Od 2. do 4. točke razprava. — Zamudniki, poravnajte svoje obveznosti! — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA bo zborovalo 8. maja 1937. ob 10. uri v veliki dvorani Sokolskega doma v Murski Soboti, skupno z društvom Dolnja Lendava, Ljutomer — Gornja Radgona in Ormož. Dnevni red: 1. Otvoritev zborovanja po domačem predsedniku. 2. Izvolitev predsednika za vodstvo zborovanja. 3. Refer.: »Učiteljica žena in narodna prosveta«. 4. Vranc Fr. refer.: »Strnjeno šol. delo — klic naše dobe«. 5. Jandl I. refer.: Sprememba k uradniškemu zakonu. 6. Kumelj (iz Ljubljane): Situacijsko poročilo. 7. Resolucije. — Tovarišice prinesite k točki 5. dnevnega reda spreminjevalne predloge. Ker ima naše društvo prvič v gostih bratska sosednja društva, pozivamo tovarišice, da se tega učiteljskega zborovanja polnoštevilno udeležite. To zborovanje je namenjeno v prvi vrsti vam tovarišicam, da skupno s tovarišicami sosednjih društev manifestiramo za zahtevo: »Za enake dolžnosti, tudi enake pravice«. — Tovarišice, ki še niste včlanjeni, prijavite svoj pristop tajniku društva, sicer nimate pravice se udeležiti zborovanja z izjemo brezposelnih tovarišev-ic. — Na svidenje! — Odbor.

AVGUST AGNOLA

L J U B L J A N A
Tyrševa cesta št. 10

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. — Kompletne opreme za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. — Luksuzni predmeti

Telefon 24-78

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

FR. P. ZAJEK
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 8

priporoča: naočnike, škčipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

KNJIŽNA ZALOŽBA HRAM

izda v svojem letošnjem programu 1937/38, šest obširnih del v prevodih naših najboljših prevajalcev: Otona Župančiča, Vladimirja Levstika in drugih, izbranih iz svetovne literature, trajne umetniške vrednosti.

Vsaka knjiga v lepi opremi bo obsegala 300—400 in tudi več strani.

Plačljivo v dvanajstih mesečnih obrokih, v polusnje vezane knjige din 33— mesečno, v celo platno vezane knjige din 25— mesečno.

Vsak naročnik, ki se naroči na naš letošnji program, dobi kot nagrado še eno v celo platno vezano knjižico, izdano pri naši založbi izven rednih programov. Več v prospektu.

Zahtevajte prospekt — katerega pošljemo brezplačno.

Založba HRAM, Ljubljana, Florijanska ulica 14

Kompas v viharju in zmedi svetovne krize je poljudno filozofska knjiga

Dr. DERGANČ:

SVETOZOR

Zakaj?

Ker zanesljivo in znanstveno poroča, o vsem kar mora vsak izobraženec vedeti:

1. O fašizmu, rasizmu in komunizmu.
2. O razvoju socializma in kapitalizma.
3. O metafizičnih skrivnostih materializma in verizma.
4. O znanstvenih metodah.
5. O usodnih zmotah vodilnih filozofov Aristotela, Descartesa in Kanta.
6. O univerzalnem zdravilu telovadbe.
7. O vsenarodnem in vseslovanskem pokretu Sokolstva.

Kartonirano din 80—, vezano din 90—

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE« v Ljubljani in podružnica v Mariboru

Vsak naročnik prejme knjigo istega pisatelja: »BORBA ZAPADA IN VZHODA« brezplačno.

Priporočamo trdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Naročilnica *

Podpisani(a) naročam v subskripciji knjigo
Ilke Vaštetove:

„Roman o Prešernu“

z ilustracijami E. Justina, in sicer:

- a) bibliofilsko izdajo, vezano v usnje, z numeriranimi izvodi in podpisom pisateljice, za din 160—,
- b) vezano v platno za din 80—,
- c) vezano v karton za din 64—.

Knjigo plačam po položnici takoj — proti potrdilu ob istočasni dostavitvi knjige (samo v Ljubljani!) — pošljite mi jo po povzetju — plačam jo v dveh (štirih) obrokih po položnici.

* Črtajte, česar ne želite.